

N:o 52.

Af herr **Behm**, med förslag till ändringar i 50, 70, 72, 98 och 109 §§ regeringsformen samt 32, 65, 68, 71 och 73 §§ riksdagsordningen.

Härigenom får jag föreslå, att Riksdagen ville antaga till hvilande för vidare grundlagsenlig behandling följande af Kongl. Maj:t genom proposition till 1890 års Riksdag framlagda och af Första Kammaren med 82 röster mot 12 antagna förslag till ändringar i 50, 70, 72, 98 och 109 §§ regeringsformen samt 32, 65, 68, 71 och 73 §§ riksdagsordningen; dock att 72 § 1 mom. regeringsformen erhåller den lydelse, som i Kongl. Maj:ts proposition till innevarande Riksdag rörande förevarande ämne blifvit föreslagen, samt att 71 § riksdagsordningen erhåller nedanstående affattning.

Till stöd för motionen får jag åberopa de skäl, som innefattas i ett af chefen för finansdepartementet i statsrådet den 28 februari 1890 afgifvet yttrande, som återfinnes i konstitutionsutskottets utlåtande n:o 11 vid 1890 års riksdag.

Förslag till ändringar i regeringsformen.

§ 50.

Riksdagen skall sammanträda i rikets hufvudstad, utom i de fall, då fiendens framträngande eller pest eller andra lika viktiga hinder göra det omöjligt eller för Riksdagens frihet och säkerhet vådligt. I dessa fall tillkommer Konungen att, efter samråd med de af Riksdagen valde fullmäktige

Bih. till Riksd. Prot. 1896. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 17 Häft. (N:o 52). 1

i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret, annan riksdagsort utsätta och kungöra.

§ 70.

När i fråga om reglemente för riksbanken, dess inkomster och utgifter kamrarne stanna i stridiga beslut, skola kamrarne derom hvar för sig rösta, såsom i nästföregående § sägs.

§ 72.

1:o. Riksbanken förblifver under Riksdagens garanti samt förvaltas enligt särskild lag, stiftad i den ordning 87 § 1 mom. stadgar.

2:o. Riksbankens styrelse utgöres af nio fullmäktige, förordnade tre af Konungen och sex af Riksdagen. Fullmäktige förordnas för tre år i sänder, och skola tre af dem årligen afgå, en bland de af Konungen och två bland de af Riksdagen utsedde. Har ansvarsfrihet blifvit fullmäktige af Riksdagen vägrad, skall nytt förordnande af samtliga fullmäktige ega rum för nästkommande tre år. Afgående fullmäktig kan återväljas. Har fullmäktig före utgången af den för honom bestämda tjenstgöringstid aflidit eller af annan orsak afgått, förordnas ny fullmäktig i den afgångnes ställe för den återstående tiden.

För fullmäktige skola finnas sex suppleanter, utsedda för ett år i sänder, två af Konungen och fyra af Riksdagen.

3:o. Riksbanken eger rätt att utgifva banksedlar. Dessa sedlar skola, vid anfordran, inlösas af banken med guld efter deras lydelse och må, så länge de sålunda inlösas, för mynt i riket erkännas.

§ 98.

I händelse justitieombudsmannen, under det riksdag är församlad, af säger sig det erhållna förtroendet eller med döden afgår, skall Riksdagen i embetet genast insätta den man, som blifvit till hans efterträdare utsedd. Skulle justitieombudsmannens utsedde efterträdare, under riksdag, afsäga sig det erhållna förtroendet eller i justitieombudsmans-embetet insättas eller med döden afgå, utväljes, på ofvan stadgade sätt, en annan behörig man i hans ställe. Inträffar något af dessa fall emellan riksdagarne, skall Riksdagens rätt härutinnan genom de af Riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret utöfvas.

§ 109.

Lagtima riksdag kan ej utan egen begäran upplösas förr än den varit fyra månader tillsammans, derest icke Konungen, såsom i riksdagsordningen sägs, förordnar om nya val till båda kamrarne eller den ena af dem, i hvilka fall Riksdagen skall, med bibehållande af sin egenskap utaf lagtima, sammanträda å den tid inom tre månader från det riksdagen blef upplöst, som Konungen bestämmer, samt må ej vidare af Konungen upplösas förr än efter fyra månader från det senare sammanträdes början.

Urtima riksdag eger Konungen, när han för godt finner, åtskilja, och vare urtima riksdag alltid upplöst innan tid för lagtima riksdags sammanträde infaller.

Der så oförmodadt skulle hända, att Riksdag, när den avslutas, icke hade staten reglerat eller någon ny bevillning till bestämdt belopp sig åtagit, fortfare den förra statsregleringen och bevillningen intill nästa riksdag. Är åter bevillningens hela belopp bestämdt, men kamrarne icke om fördelningen deraf ense, då skola, efter den fastställda bevillningssummans förhållande till den, som vid föregående riksdag blifvit fördelad, de i den sista bevillningsförordningen stadgade artiklar jemlikt ökas eller minskas; och uppdrage Riksdagen åt de af Riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret att en ny bevillningsförordning på sådan grund uppgöra och utfärda.

Förslag till ändringar i riksdagsordningen.

§ 32.

1. Den, som blifvit till riksdagsman vald, skall, första gången han efter valet till riksdag sig inställer, inför chefen för justitiedepartementet, eller den Konungen i hans ställe förordnar, sin fullmagt till granskning uppvisa å den dag riksdagen sammanträder eller, om riksdagsman senare sig inställer, så snart derefter ske kan. Denna granskning, som skall ske i närvaro af tre bland de af Riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret, har till föremål att undersöka, huruvida fullmagterna blifvit i föreskrifven form utfärdade, och skall vid den riksdag, för hvilken nya val af begge kamrarnes eller enderas samtliga ledamöter

egt rum, vara inom tre dagar fulländad, men vid andra riksdagar samma dag, då fullmagterna uppvisas.

2. Hvardera kammaren tillkommer dock sedan att pröfva behörigheten till riksdagsmannakallets utöfvande, ej mindre för sådana dess medlemmar, hvilkas fullmagter ej blifvit godkända, än äfven för dem, emot hvilka eljest, till följd af denna grundlag, anmärkning förekommer. Den, om hvars riksdagsmannarätt fråga är hos kammare väckt, bibehåller emellertid sin befattning såsom ledamot i kammaren, intill dess han blifvit dertill obehörig förklarad.

§ 65.

När i fråga om statsutgifter eller bevilning, eller angående reglemente för riksbanken, dess inkomster och utgifter, eller angående riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, inkomster och utgifter, kamrarne fatta stridiga beslut, som ej uppå vederbörligt utskotts förslag varda sammanjemkade, skola begge kamrarne hvar för sig rösta om de olika beslut, hvori hvardera förut stannat; kommande den mening, som dervid erhåller de flesta ledamöters af båda kamrarne sammanräknade röster, att gälla såsom Riksdagens beslut. För att vid sådan omröstning förekomma lika antal röster, skall i Andra Kammaren afläggas och förseglas en sedel, hvilken, i händelse de öfriga sammanräknade rösterna utfalla lika, öppnas och afgör frågan. Är pluralitet redan vunnen, bör den aflagda sedeln ouppbruten genast förstöras.

§ 68.

Till följd af regeringsformens 96 § skall hvarje lagtima Riksdag förordna en för lagkunskap och utmärkt redlighet känd man att hafva tillsyn öfver lagarnes efterlefnad af domare och embetsmän samt att inför den riksrätt, som i bemälda grundlags 102 § till dess inrättning och göromål beskrifves, eller vid andra vederbörliga domstolar, i laga ordning tilltala dem, som i sina embetens utöfning anses af veld, mannamån eller annan orsak hafva någon olaglighet begått eller underlåtit att sina embetspligter behörigen fullgöra.

Denne Riksdagens justitieombudsman, hvilkens rättigheter och åligganden ytterligare så väl i regeringsformen som genom särskild instruktion utstakas, väljes af fyratioåtta för tillfället nämnde valmän, af hvilka hvardera kammaren inom sig utser tjugofyra. Desse valmän, hvilka böra till valförrättningen sammanträda samma dag, då de blifvit utsedde, och ej må åtskiljas förr än valet är fulländadt, skola först samfäldt, medelst slutna

sedlar, hvar för sig föreslå den man, som de anse böra komma under omröstning. Falla dervid rösterna till mer än hälften på en man, är han behörigen vald. Äro åter rösterna så delade mellan flere, att sådan pluralitet för någon icke eger rum, anställs ny omröstning med slutna sedlar till antagande af den, som de flesta rösterna erhållit, eller, om han icke antages, af den, som näst honom blifvit af de fleste kallad o. s. v. Skulle, sedan alla omröstningarne sålunda försiggått, likväl ingen hafva erhållit den här föreskrifna pluralitet, anställs ny omröstning öfver alla dem, som vid den första omröstningen blifvit satte i fråga; skolande den, som erhållit de flesta rösterna, anses behörigen vald.

Valmännen böra vid samma tillfälle, då justitieombudsman utses, och på enahanda sätt, välja en man af de egenskaper, som hos denne embetsman erfordras, för att honom efterträda, i fall han, innan nästa lagtima Riksdag anstält nytt val af justitieombudsman, skulle med döden afgå, samt att utöfva embetet under den tid justitieombudsmannen kan vara af svår sjukdom eller annat laga förfall derifrån hindrad.

I händelse justitieombudsmannen, under det riksdag är församlad, afsäger sig förtroendet, eller med döden afgår, insätter Riksdagen genast i embetet den man, som blifvit till hans efterträdare utsedd. Skulle justitieombudsmannens utsedde efterträdare, under riksdag, afsäga sig det erhållna förtroendet eller i justitieombudsmansembetet insättas eller med döden afgå, utväljes på ofvan stadgade sätt en annan behörig man i hans ställe.

Inträffar något af dessa fall mellan riksdagarne, skall Riksdagens rätt härutinnan genom de af Riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret utöfvas.

§ 71.

1. Hvarje lagtima Riksdag skall genom fyratioåtta valmän, af hvilka hvardera kammaren inom sig utser tjugofyra, företaga det val af fullmäktige i riksbanken, hvarom i 72 § regeringsformen stadgas. Valet sker medelst slutna sedlar.

2. Genom samma valmän skola ock väljas fullmäktige att, jemlikt särskildt reglemente, riksgäldskontorets medel och tillhörigheter förvalta. Desse fullmäktige skola vara sju och väljas å lagtima riksdag för tiden från valet till dess sådant val under tredje året derefter försiggått. Valen ske medelst slutna sedlar. Ordförande bland fullmäktige väljes särskildt. Af de öfrige sex skola två årligen afgå. Då på en gång val af samtliga fullmäktige eger rum, bestämmes genom lottningsordning, i hvilken fullmäktige, ordföranden undantagen, skola afgå. Afgående fullmäktig kan

återväljas. Har fullmäktig före utgången af den bestämda tjänstgöringstiden afgått, eller har ansvarsfrihet honom vägrats, anställs val för den tid, som för honom återstår. Då val af ordförande skall ega rum, utses denne före öfrige fullmäktige. Val för längre tjänstgöringstid verkställs före val för kortare. Fullmäktige välje sjelfve bland sig vice ordförande; egande den, som bland fullmäktige förer ordet, afgörande röst, derest i frågor, som hos fullmäktige komma under omröstning, rösterna för två skiljaktiga meningar utfalla lika.

§ 73.

På samma gång och på lika sätt, som fullmäktige och revisorer enligt föregående två §§ utses, tillsätts jemväl suppleanter, att, vid inträffande förfall för dem, träda i deras ställe, nemligen för fullmäktige i riksbanken fyra, för fullmäktige i riksgäldskontoret tre och för hvarje års revisorer sex.

Stockholm den 28 mars 1896.

Herman Behm.